

Nota zienswijzen

**Bestemmingsplan 'Herontwikkeling Verlengde
Blokkenweg 12 e.o.'**

Hoofdstuk 1

Het ontwerpbestemmingsplan 'Herontwikkeling Verlengde Blokkenweg 12 e.o.' heeft van donderdag 17 oktober tot en met woensdag 27 november 2013 ter inzage gelegen.

Gedurende deze periode zijn 8 schriftelijke zienswijzen over het bestemmingsplan ontvangen.

Hoofdstuk 2

In totaal hebben 8 belanghebbenden hun zienswijze kenbaar gemaakt aan de gemeenteraad. In dit hoofdstuk is een samenvatting gemaakt van alle ingediende zienswijzen. Na deze samenvatting is steeds een antwoord geformuleerd vanuit het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Ede.

1. Reclamant 1

Inhoud zienswijze

- a. De overlast zal toenemen, omdat het een centraal punt voor de landelijke bezoekers van de moskee zal worden.
- b. Al het verkeer zal via de woonwijken middels een sluiproute de ingang van de moskee naderen.
- c. Reclamant heeft nachtdiensten en is daarom niet gediend van gebedsoproepen die het slaapritme verstoren.
- d. Reclamant heeft niet gekozen om naast een moskee te komen wonen.
- e. De hoogte van het bouwwerk staat niet in verhouding tot de rest van de woonwijk.
- f. De zondagsrust zal verstoord worden, terwijl Ede een voorvechter is van het handhaven van deze rustdag.
- g. De verkeerscongestie laat extra verkeer via de bestaande wegen niet toe. Er zijn al genoeg gevaarlijke locaties waar geen toezicht of handhaving op is.
- h. De huizenprijs zal afnemen door de geluidsoverlast en extra drukte in de wijk.

Gemeentelijke reactie

- a. De moskee is bedoeld voor de Turks-islamitische gemeenschap uit Ede. De initiatiefnemer heeft geen ambitie om een regionale of landelijke functie te gaan vervullen. Daarbij zijn naar aanleiding van zienswijzen aanvullende onderzoeken uitgevoerd naar mogelijke overlast op gebied van verkeer, parkeren en geluid. Uit onderzoek blijkt dat er geen overlast te verwachten is door de komst van de moskee.
- b. Er wordt geen forse toename van verkeer door de woonwijk (Uitvindersbuurt) verwacht. De (parkeervoorziening van de) moskee wordt ontsloten op de Verlengde Blokkenweg. Vanaf de Verlengde Blokkenweg is in zuidwestelijke richting een directe verbinding via de Nieuwe Maanderbuurtweg naar de hoofdwegenstructuur (Tooroplaan en Keesomstraat) van Ede. In noordoostelijke richting ligt er via de Kerkweg een verbinding naar de Hakselseweg/Klaphekweg.
- c. Op basis van wet- en regelgeving zijn er geen beperkingen ten aanzien van het oproepen tot gebed en/of gebruik van de minaret. Wel is er uit zorgvuldigheid een geluidsonderzoek uitgevoerd. De geluidsbelasting van de omliggende woningen vanwege de gebedsoproepen en andere 'geluidsbronnen' op het terrein van de moskee, zoals verkeersbewegingen op het terrein en van en naar de moskee, is nader onderzocht. Uit dit onderzoek blijkt dat wordt voldaan aan de streefwaarden die gelden voor een goede ruimtelijke ordening. Er zijn dan ook geen redenen om aan te nemen dat onaanvaardbare overlast zal ontstaan voor omwonenden. Verder heeft de initiatiefnemer aangegeven niet in de ochtend en avond op te roepen tot gebed en in overleg te willen gaan met de omwonenden om verdere afspraken te maken met betrekking tot het oproepen tot gebed.
- d. De gemeente is van mening dat het voorliggende plan geen verslechtering is ten opzichte van de huidige bestemming (Gemengd 4) oplevert. Daarbij ligt de dichtst bij liggende woning op ruime afstand van de moskee af, namelijk 42 meter.
- e. De locatie aan de Verlengde Blokkenweg 12 is stedenbouwkundig gezien geschikt voor de inpassing van een maatschappelijke voorziening. Het betreft in dit geval een moskee; een bijzondere 'maatschappelijke' functie die als markant semi-openbaar gebouw in haar omgeving zichtbaar is gemaakt. Dit is gedaan door enerzijds een elegant en eigentijds gebouw te ontwerpen dat qua architectuur en schaal afwijkt van de omliggende bebouwing en anderzijds het gebouw ruim in het groen ('parkachtige setting') te situeren.
In de directe omgeving liggen, naast woningen, ook een fors aantal bedrijfsgebouwen die net als de moskee qua maat en schaal afwijken van de omringende woningbouw.
De moskee onderscheidt zich van deze andere bedrijfspanden door haar hoogwaardige en zorgvuldig uitgewerkte architectuur.
Het gebouw bestaat ruimtelijk gezien uit twee, ten opzichte van elkaar verdraaide, rechthoekige hoofdbouwwolumes. Het ontwerpuitgangspunt was hierbij om het lage bouwdeel (5 meter hoog) met de entreepatio naar de Uitvindersbuurt te richten. Het hogere bouwdeel (12 meter hoog excl. koepel) ligt verder van de omliggende woningen af. De omliggende woningen hebben een hoogte van 10 meter en staan op meer dan 40 meter afstand van het lage bouwdeel en op meer dan 50 meter afstand van het hogere bouwdeel.

Bijzondere elementen in het ontwerp zijn de koepel (16 meter) en de minaret (25 meter). Deze elementen geven de moskee het uiterlijk en de identiteit die het wil uitdragen. Indien de minaret 'gehalveerd' wordt in hoogte zal de uiterlijke verschijningsvorm neigen naar een 'gebouwencomplex met een schoorsteen'. Indien de minaret weggelaten wordt heeft het bouwwerk meer weg van een sporthal dan van een moskee. Ruimtelijke gezien kloppen de onderlinge verhouding van volumes en dit is ook terug te zien op de impressies van de architect. Hierop kan men goed zien dat de koepel vanaf ooghoogte niet overheersend aanwezig is. Tot slot kan een minaret niet vergeleken worden met de ruimtelijke impact van bijvoorbeeld een gebouw van 25 meter. De rankheid, elegantie en beperkte omvang van een minaret zorgt ervoor dat zijn fysieke weerslag op de omgeving beperkt is.

- f. Het is niet geheel duidelijk waar reclamant op doelt met verstoring van de zondagsrust. De activiteiten in en rondom de moskee verschillen niet van de activiteiten in en rondom een kerkgebouw. Daarbij is de vrijdag de rust- en gebedsdag voor de moslims. Drukke rond de moskee is op deze dag te verwachten in plaats van op zondag.
- g. De gemeente is niet bekend met verkeerscongestie in de uitvindersbuurt. De verkeersaantrekkende werking van de moskee is beperkt en daarom wordt geen verkeerscongestie verwacht.
- h. Voor wat betreft de opmerking over het geluid, zie antwoord c. Er is in opdracht van de gemeente een analyse gemaakt naar mogelijke planschade voor omwonenden. Uit dit onderzoek is gebleken dat de komst van de moskee geen aanleiding geeft tot het vergoeden van planschade. Wanneer reclamant toch van mening is recht te hebben op een planschadevergoeding, kan een verzoek om een tegemoetkoming in de planschade worden ingediend bij de gemeente.

Conclusie

Deze zienswijze heeft aanleiding gezien om paragraaf 2.4 uit de plantoelichting te verduidelijken. In deze paragraaf is een tekst opgenomen over de ruimtelijke invulling van de gronden met de moskee ten opzichte van de omgeving.

Tevens is in paragraaf 4.2 van de plantoelichting een tekst opgenomen met de uitkomsten van het akoestisch onderzoek. Voor het overige is geen aanleiding gezien om het bestemmingsplan aan te passen dan wel te verduidelijken.

2. Reclamant 2

Inhoud zienswijze

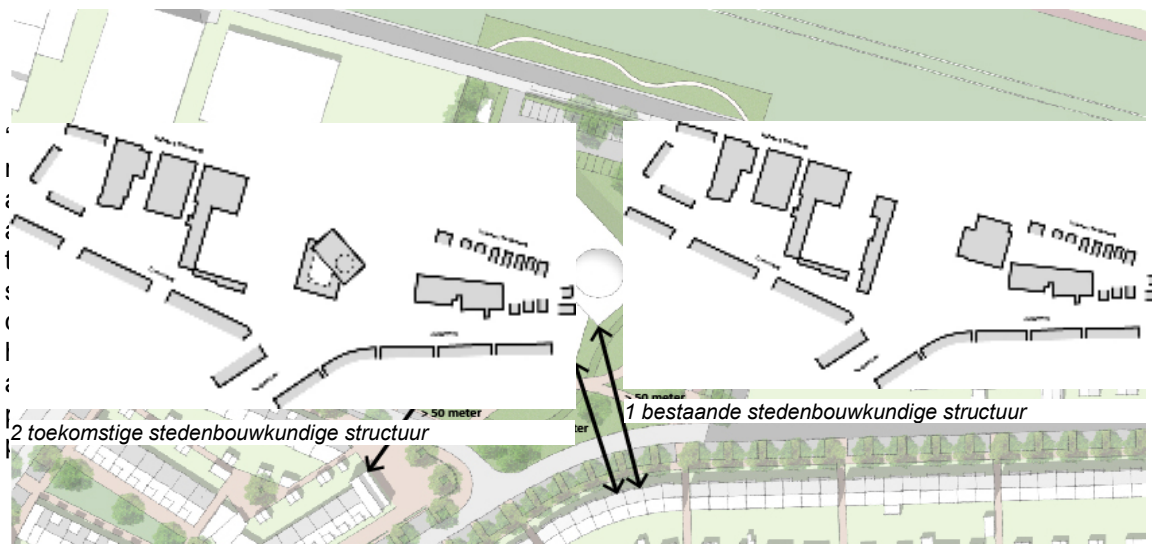
- a. Volgens artikel 3 van de gemeentelijke Nota Parkeernormering moet bij nieuwbouw worden voorzien in voldoende parkeergelegenheid op eigen terrein. In de VNG brochure is te lezen dat een moskee een potentieel verkeersaantrekkende werking heeft voor personenvervoer. Uit het ontwerpbestemmingsplan blijkt niet dat er onderzoek is gedaan naar de parkeerbehoefte of dat in de parkeerbehoefte kan worden voorzien op eigen terrein.
- b. Voor besluitvorming moet vastgesteld worden of er voldaan wordt aan 0,2 parkeerplaats per zitplaats (knielplaats) á 1m² per zitplaats.
- c. Ook de functies van 'ruimte voor ontmoeting' en 'ruimte voor educatie en voorlichting' moeten in de parkeernorm verwerkt worden.
- d. In de plantoelichting paragraaf 4.9 staat een tegenstelling; er moet op eigen terrein voorzien worden in de parkeerbehoefte én er mag in het openbaar gebied geparkeerd worden. Dit is in strijd met de Nota parkeernormering waarin is opgenomen dat er op eigen terrein in parkeergelegenheid voorzien moet worden. De verwijzing naar de parkeercapaciteit ten noorden van het plangebied langs de zuidzijde van de Verlengde Blokkenweg is rechteens onjuist.
- e. Volgens de Nota parkeernormering dient ook nog bezien te worden of er ook bij piekbelasting (bijvoorbeeld bij feestdagen) voldoende parkeergelegenheid is.
- f. Het aantal parkeerplaatsen opgenomen in het Beeldkwaliteitsplan borgen onvoldoende dat deze ook daadwerkelijk gerealiseerd worden, omdat dit niet doorwerkt in het ontwerpbestemmingsplan. Ook wordt niet onderbouwd waarom het getekende aantal parkeerplaatsen voldoende zal zijn.
- g. Reclamant vreest dat er aan de Zanderijweg een tweede uitrit voor fietsers en voetgangers zal ontstaan. Dit zou tot gevolg kunnen hebben dat bezoekers aan de Zanderijweg zullen parkeren en het perceel via deze ingang zullen betreden. De parkeerdruk op de Zanderijweg e.o. zal toenemen, terwijl het gebied hier niet op berekend is. Daarom verzoekt reclamant het realiseren van een uitrit binnen de bestemming groen te verbieden.
- h. De moskee is stedenbouwkundig niet in de omgeving in te passen. Er wordt in het ontwerpbestemmingsplan niet ingegaan op de stedenbouwkundige opzet en er ligt geen stedenbouwkundig advies aan ten grondslag. Er is geen aandacht besteed aan de lintbebouwing aan de Verlengde Blokkenweg en de hoogte is niet afgestemd met de omliggende bebouwing.
- i. Gelet op de hoogte van de omliggende bebouwing kan worden volstaan met lagere elementen om toch aan de typische kenmerken en herkenbaarheid van een moskee te voldoen.

- j. Binnen het ontwerpbestemmingsplan mag enkel een gebouw worden opgericht met de bestemming maatschappelijk, met nadere aanduiding religie. De gebouwen mogen alleen t.b.v. religieuze voorzieningen gebruikt worden. Uitzondering is maximaal 50m² van het hoofdgebouw voor de verkoop van goederen van religieuze aard. In de toelichting wordt in paragraaf 2.3 gesproken over drie hoofdfuncties; gebedshuis, ruimte voor ontmoeting van de gemeenschap en ruimte voor educatie en voorlichting. Deze drie hoofdfuncties zijn niet verenigbaar met de regels van het bestemmingsplan.

Gemeentelijke reactie

- a. Het doel van het vaststellen van de gemeentelijke Nota Parkeernorming is het voorkomen van extra c.q. ontoelaatbare parkeerdruk op de bestaande openbare parkeercapaciteit. Het gros van de benodigde parkeercapaciteit wordt opgelost op eigen terrein en een beperkt deel (circa 12 plekken) wordt opgelost in de openbare ruimte. Echter het deel in de openbare ruimte is nieuwe parkeercapaciteit en wordt vanuit deze ontwikkeling aangelegd.
- b. Binnen het gemeentelijke parkeerbeleid geldt voor een religieus gebouw een parkeernorm van 0,2 parkeerplaats per zitplaats (in dit geval knielplaats). De gebedsruimte heeft een vloeroppervlak van circa 800 m². Naar aanleiding van een aantal zienswijzen is nog eens kritisch gekeken naar het parkeren. De gemeente is nu uitgegaan van 1,5 m² per knielplaats, mede op basis van uitspraken van de Raad van State (uitspraak RvS 200901609/1/H1, Datum uitspraak: 23 december 2009). Dit leidt tot een parkeerbehoefte van $(800 \text{ m}^2 / 1,5) * 0,2$ is 107 parkeerplaatsen.
- c. Voor het bepalen van de parkeervraag van een religiegebouw wordt alleen naar de gebedsruimte gekeken. De overige ruimten worden voornamelijk gebruikt voor bijv. vergaderingen, educatie of ontmoeten. De piek in het bezoek (en daarmee parkeervraag) ligt op de vrijdag. Op deze dag wordt er gezamenlijk gebeden en door de Imam gepreikt.
- d. Het doel van het vaststellen van de gemeentelijke Nota Parkeernorming is het voorkomen van extra c.q. ontoelaatbare parkeerdruk op de bestaande openbare parkeercapaciteit. Het gros van de benodigde parkeercapaciteit wordt opgelost op eigen terrein en een beperkt deel (12 plekken) wordt opgelost in de openbare ruimte. Echter het deel in de openbare ruimte is nieuwe parkeercapaciteit en wordt vanuit deze ontwikkeling aangelegd.
- e. Het is niet duidelijk waar reclamant op doelt met 'piekbelasting'. In de Nota parkeernormering is dit niet terug te vinden.
- f. Het klopt dat het beeldkwaliteitsplan in juridische zin niet doorwerkt in het bestemmingsplan. Wel is het beeldkwaliteitsplan als bijlage bij het bestemmingsplan gevoegd; in die zin maakt deze integraal onderdeel uit van het bestemmingsplan. De locatie van het parkeerterrein is op de verbeelding aangeduid met 'parkeerterrein'. Er zijn hier uitsluitend parkeerplaatsen toegestaan. Uit het schetsontwerp van het beeldkwaliteitsplan blijkt dat het op deze locatie om 107 parkeerplaatsen gaat die hier gerealiseerd kunnen worden. Zie antwoord onder b voor een toelichting op het aantal parkeerplaatsen.
- g. De moskee zal voor autoverkeer worden ontsloten via de Zanderijweg. In de bestemming Groen zijn uitritten niet toegestaan. Er zal planologisch gezien dus geen uitrit gerealiseerd kunnen worden op de gronden met de bestemming 'Groen'. Hetgeen waar reclamant om verzoekt, is al geregeld in de betreffende bestemming.

- h. Het gebied tussen de Zanderijweg en de Verlengde Blokkenweg (zie afbeelding 1 en 2) bestaat stedenbouwkundig gezien uit een mengeling van grote 'korrels' (bedrijfsgebouwen) en kleine korrels (de woningen). De locatie aan de Verlengde Blokkenweg 12 is onder andere door deze afwisseling van functies en schaal van de gebouwen stedenbouwkundig gezien geschikt voor de inpassing van een maatschappelijke voorziening. Het betreft in dit geval een moskee; een bijzondere 'maatschappelijke' functie die als markant semi-openbaar gebouw in haar omgeving zichtbaar is gemaakt. Dit is gedaan door enerzijds een elegant en eigentijds gebouw te ontwerpen dat qua architectuur en schaal afwijkt van de omliggende bebouwing en anderzijds het gebouw ruim in het groen ('parkachtige setting') te situeren. De moskee is bewust geen voorzetting van de lintbebouwing langs de Verlengde Blokkenweg. Allereerst betreft het hier een

elijke' functie en geen 'normaal' woonhuis. Hier gelden dus ook andere bebouwingseisen (qua maat, schaal en vorm). Een dergelijke functie mag zich juist onderscheiden van zijn omgeving. Dit wordt niet alleen bereikt door zijn afwijkende afmetingen en grootte, maar ook door zijn ruimtelijke inpassing. Er zit relatief veel afstand tussen de moskee en de bebouwing in de directe omgeving. Daarnaast komt de moskee in een parkachtige setting te liggen met veel groen. Deze combinatie zorgt voor een zekere 'voornaamheid', hetgeen past bij een gebouw als een moskee. Het gebouw bestaat ruimtelijk gezien uit twee, ten opzichte van elkaar verdraaide, rechthoekige hoofdbouwvolumes. Het ontwerpuitgangspunt was hierbij om het lage bouwdeel (5 meter hoog) met de entreepatio naar de Uitvindersbuurt te richten. Het hogere bouwdeel (12 meter hoog excl. koepel) ligt verder van de omliggende woningen af. De omliggende woningen hebben een hoogte van 10 meter en staan op meer dan 40 meter afstand van het lage bouwdeel en op meer dan 50 meter afstand van het hogere bouwdeel.

- i. Bijzondere elementen in het ontwerp zijn de koepel (16 meter) en de minaret (25 meter). Deze elementen geven de moskee het uiterlijk en de identiteit die het wil uitdragen. Indien de minaret 'gehalveerd' wordt in hoogte zal de uiterlijke verschijningsvorm neigen naar een 'gebouwencomplex met een schoorsteen'. Indien de minaret weggelaten wordt heeft het bouwwerk meer weg van een sporthal dan van een moskee. Ruimtelijk gezien kloppen de onderlinge verhouding van volumes en dit is ook terug te zien op de impressies van de architect. Hierop kan men goed zien dat de koepel vanaf ooghoogte niet overheersend aanwezig is. Tot slot kan een minaret niet vergeleken worden met de ruimtelijke impact van bijvoorbeeld een gebouw van 25 meter. De rankheid, elegantie en beperkte omvang van een minaret zorgt ervoor dat zijn fysieke weerslag op de omgeving beperkt is.
- j. Er is gekozen voor een zo breed mogelijke bestemming Maatschappelijk met een nadere aanduiding voor 'religie'. Onder religieuze voorzieningen verstaan we meerdere functies. In de toelichting op het bestemmingsplan is een nadere omschrijving gegeven welk soort functies in ieder geval mogelijk zijn in de moskee. Het zal in ieder geval om de door reclamant aangegeven functies gaan en deze vallen onder de term 'religieuze voorzieningen'. Deze functies hoeven niet in de bestemmingsomschrijving te worden opgenomen, omdat er zoals gezegd zo breed mogelijk wordt bestemd.

Conclusie

Deze zienswijze heeft aanleiding gezien om paragraaf 2.4 uit de plantoelichting te verduidelijken. In deze paragraaf is een tekst opgenomen over de ruimtelijke invulling van de gronden met de moskee ten opzichte van de omgeving.

Tevens is in paragraaf 4.9 Verkeer en parkeren het onderdeel over 'parkeren' verduidelijkt met een

tekst over de berekening van het aantal benodigde parkeerplaatsen in het plangebied. Voor het overige is geen aanleiding gezien om het bestemmingsplan aan te passen dan wel te verduidelijken.

3. Reclamant 3

Inhoud zienswijze

- a. Reclamant wil dat de rest van de buurt ook een brief krijgt, zij heeft er geen gehad. Alle bewoners in een straal van 500 meter moeten alsnog geïnformeerd worden door middel van een brief.
- b. De huidige moskee is prima, een nieuwe is niet nodig, helemaal niet in een woonwijk.
- c. Op de Peppelensteeg is voldoende ruimte voor uitbreiding van de huidige moskee aldaar of bouwen van een nieuwe.
- d. De moskee en minaret zijn te hoog. Ze steken boven de huizen uit. Het is horizonvervuiling.
- e. De moskee zal zorgen voor waardedaling van de huizen. De huizen zullen niet meer verkocht worden en er worden geen nieuwe huizen meer gebouwd.
- f. Door de moskee zal onrust in de buurt ontstaan door mensen die haatdragend zijn tegen de moskee en de islam.

Gemeentelijke reactie

- a. In november 2012 is een eerste informatiebijeenkomst georganiseerd. Hiervoor is huis-aan-huis een uitnodiging verspreid, in totaal 800 stuks. Ook de straat van de reclamant is hierin meegenomen. Op de informatiebijeenkomst waren ongeveer 100 personen aanwezig en die avond is een oproep gedaan om deel te nemen aan een klankbordgroep. Hiervoor hebben 6 personen zich aangemeld. De resultaten van de klankbordgroep zijn verwerkt in de plannen. Op 22 mei is in de omgeving van de moskee een flyer verspreid met informatie over de plannen en een uitnodiging voor een tweede informatiebijeenkomst op 30 mei 2013. Ook de flyer is huis-aan-huis verspreid bij ongeveer 450 huishoudens. Dit bericht is tevens in de Ede Stad gepubliceerd. Op de informatiebijeenkomst was de gemeente aanwezig met een concept ontwerpbestemmingsplan en presenteerde het bestuur van de moskee de nieuwbouwplannen. Op deze avond waren zo'n 30 belangstellenden aanwezig. In de flyer en tijdens de informatiebijeenkomst is de omwonenden gevraagd een (inspraak)reactie te geven op de plannen. Dit kon van 22 mei tot 19 juni 2013. Er zijn in totaal 10 inspraakreacties binnengekomen. Deze reacties zijn meegenomen bij het opstellen van het ontwerpbestemmingsplan en concept beeldkwaliteitsplan. De gemeente meent gezien voorgaande een zorgvuldige procedure te hebben doorlopen en is niet voornemens omwonenden weer te informeren middels een brief.
- b. De huidige moskee op de Frankeneng voldoet niet meer aan de wensen en eisen van de leden. Er is behoefte aan meer ruimte om activiteiten te kunnen faciliteren. De gemeente staat in principe open voor verzoeken van groepen uit de samenleving die behoefte hebben aan ruimte om bij elkaar te komen, zeker als hiervoor geen gemeenschapsgeld nodig is.
- c. De moskee op de Peppelensteeg staat los van de plannen voor deze moskee. Het betreft een andere (geloofs)gemeenschap.
- d. De locatie aan de Verlengde Blokkenweg 12 is stedenbouwkundig gezien geschikt voor de inpassing van een moskee. Het betreft hier een bijzondere 'maatschappelijke' functie dat zich leent om zich als markant gebouw in de stedenbouwkundige setting te manifesteren. Dit wordt enerzijds bereikt door het gebouw qua architectuur en schaal af te laten wijken en anderzijds door het gebouw ruim in het groen ('parkachtige setting') te situeren. De moskee bestaat ruimtelijk gezien uit twee, ten opzichte van elkaar verdraaide, rechthoekige hoofdbouwvolumes. Het is een bewust ontwerpuitgangspunt geweest om het lage bouwdeel met patio (5 meter hoog) naar de Uitvindersbuurt te richten. Dit heeft als voordeel dat het hogere bouwdeel (12 meter excl. koepel) verder van de woningen af komt te liggen. De woningen hebben zelf al een hoogte van 10 meter en staan op meer dan 40 meter afstand van het lage bouwdeel en op meer dan 50 meter afstand van het hogere bouwdeel. In de directe omgeving liggen, naast woningen, ook een aantal forsere (bedrijfs)gebouwen die qua maat en schaal afwijken. Bijzondere elementen in het ontwerp zijn de koepel (16 meter) en de minaret (25 meter). Deze elementen geven de moskee het uiterlijk en de identiteit die het wil uitdragen. Indien de minaret 'gehalveerd' wordt in hoogte zal de uiterlijke verschijningsvorm neigen naar een 'gebouwencomplex met een schoorsteen'. Indien de minaret weggelaten wordt heeft het bouwwerk meer weg van een sporthal dan van een moskee. Ruimtelijk gezien kloppen de onderlinge verhouding van volumes en dit is ook terug te zien op de impressies van de architect. Hierop kan men goed zien dat de koepel vanaf ooghoogte niet overheersend aanwezig is. Tot slot kan een minaret niet vergeleken worden met de ruimtelijke impact van bijvoorbeeld een gebouw van 25 meter. De rankheid, elegantie en beperkte omvang van een minaret zorgt ervoor dat zijn fysieke weerslag op de omgeving beperkt is.

- e. Er is in opdracht van de gemeente een analyse gemaakt naar mogelijke planschade voor omwonenden. Uit dit onderzoek is gebleken dat de komst van de moskee geen aanleiding geeft tot het vergoeden van planschade. Wanneer reclamant toch van mening is recht te hebben op een planschadevergoeding, kan een verzoek om een tegemoetkoming in de planschade worden ingediend bij de gemeente
- f. De gemeente heeft geen reden om aan te nemen dat er door de komst van de moskee onrust in de buurt zal ontstaan.

Conclusie

Deze zienswijze heeft aanleiding gezien om paragraaf 2.4 uit de plantoelichting te verduidelijken.

In deze paragraaf is een tekst opgenomen over de ruimtelijke invulling van de gronden met de moskee ten opzichte van de omgeving.

Tevens is paragraaf 5.2 Planschade toegevoegd waarin de resultaten van de risicoanalyse planschade zijn opgenomen. Voor het overige is geen aanleiding gezien om het bestemmingsplan aan te passen dan wel te verduidelijken.

4. Reclamant 4

Inhoud zienswijze

- a. Een moskee of welk gebouw dan ook van deze omvang hoort niet thuis in een woonwijk. Een minaret van 25 meter steekt ver boven de woningen uit.
- b. Er wordt geen beperking opgelegd m.b.t. het oproepen tot gebed, wat inhoudt dat er vijf keer opgeroepen mag worden.
- c. De moskee met 2500 leden en 100 parkeerplaatsen gaat parkeeroverlast geven in de omgeving, terwijl westerse kerken in het buitengebied worden geplaatst vanwege parkeerproblemen enz.
- d. Er zal overlast in de buurt ontstaan, vooral tijdens de ramadan en offerfeesten. Reclamant woont 40 meter naast de moskee. Er wonen naast veel moslims ook veel niet-moslims. Alles mag en niets moet.

Gemeentelijke reactie

- a. De locatie aan de Verlengde Blokkenweg 12 is stedenbouwkundig gezien geschikt voor de inpassing van een moskee. Het betreft hier een bijzondere 'maatschappelijke' functie dat zich leent om zich als markant gebouw in de stedenbouwkundige setting te manifesteren. Dit wordt enerzijds bereikt door het gebouw qua architectuur en schaal af te laten wijken en anderzijds door het gebouw ruim in het groen ('parkachtige setting') te situeren. Een dergelijke functie moet worden gezien als een verbijzondering binnen de stedenbouwkundige context. De kwaliteit van een dergelijke functie is dat het onderdeel gaat uitmaken van de wijk. Kijk bijvoorbeeld naar de Beatrixkerk in Ede, die fraai verankerd is in de woonwijk en onderdeel uitmaakt van de stedenbouwkundige context. De minaret kan gezien worden als een baken/symbool voor de herkenbaarheid van een moskee. Bijzondere elementen in het ontwerp zijn de koepel (16 meter) en de minaret (25 meter). Deze elementen geven de moskee het uiterlijk en de identiteit die het wil uitdragen. Indien de minaret 'gehalveerd' wordt in hoogte zal de uiterlijke verschijningsvorm neigen naar een 'gebouwencomplex met een schoorsteen'. Indien de minaret weggelaten wordt heeft het bouwwerk meer weg van een sporthal dan van een moskee. Ruimtelijk gezien kloppen de onderlinge verhouding van volumes en dit is ook terug te zien op de impressies van de architect. Hierop kan men goed zien dat de koepel vanaf ooghoogte niet overheersend aanwezig is. Tot slot kan een minaret niet vergeleken worden met de ruimtelijke impact van bijvoorbeeld een gebouw van 25 meter. De rankheid, elegantie en beperkte omvang van een minaret zorgt ervoor dat zijn fysieke weerslag op de omgeving beperkt is.
- b. Op basis van wet- en regelgeving zijn er geen beperkingen ten aanzien van het oproepen tot gebed en/of gebruik van de minaret. Wel is er uit zorgvuldigheid een geluidsonderzoek uitgevoerd. De geluidsbelasting van de omliggende woningen vanwege de gebedsoproepen en andere 'geluidsbronnen' op het terrein van de moskee, zoals verkeersbewegingen op het terrein en van en naar de moskee, is nader onderzocht. Uit dit onderzoek blijkt dat wordt voldaan aan de streefwaarden die gelden voor een goede ruimtelijke ordening. Er zijn dan ook geen redenen om aan te nemen dat onaanvaardbare overlast zal ontstaan voor omwonenden. Verder heeft de initiatiefnemer aangegeven niet in de ochtend en avond op te roepen tot gebed en in overleg te willen gaan met de omwonenden om verdere afspraken te maken met betrekking tot het oproepen tot gebed.
- c. De moskee heeft momenteel ongeveer 500 leden en een eventuele aantrekkende werking van nieuwe leden/mensen uit de regio is niet aannemelijk. In de omgeving zijn diverse andere Turkse moskeeën, te weten; Veenendaal, Barneveld, Apeldoorn en Arnhem. Met de realisatie van ruim 100 parkeerplaatsen wordt aan het gemeentelijke parkeerbeleid voldaan. Het aantal dat door reclamant genoemd heeft mogelijk betrekking op het totaal aantal inwoners in Ede met een Turkse achtergrond.

- d. In antwoord b en c is uiteengezet dat er geen overlast te verwachten is door geluid of verkeer. De gemeente maakt geen onderscheid in haar houding en beleid ten opzichte van de verschillende religieuze groepen in de gemeente, dus ook niet voor moslims.

Conclusie

Deze zienswijze heeft aanleiding gezien om paragraaf 2.4 uit de plantoelichting te verduidelijken. In deze paragraaf is een tekst opgenomen over de ruimtelijke invulling van de gronden met de moskee ten opzichte van de omgeving.

Tevens is in paragraaf 4.2 van de plantoelichting een tekst opgenomen met de uitkomsten van het akoestisch onderzoek. Voor het overige is geen aanleiding gezien om het bestemmingsplan aan te passen dan wel te verduidelijken.

5. Reclamant 5

Inhoud zienswijze

- a. Reclamant heeft een enquête gehouden onder 38 buurtbewoners, waarin de volgende vragen centraal stonden.
- b. Hoe de buurtbewoners zouden stemmen over de komst van een moskee.
- c. Of de buurtbewoners menen stemrecht te mogen uitoefenen en dat de gemeente daar rekening mee moet houden.
- d. Of de buurtbewoners voldoende zijn voorgelicht door de gemeente.
- e. Of de buurtbewoners op democratische wijze door de gemeente betrokken zijn bij het project.
- f. Of de buurtbewoners denken nadelen in het woongenot te zullen ondervinden door de moskee.

Gemeentelijke reactie

- a. Voor het indienen van een zienswijze is het van belang dat reclamant aantoont dat deze zienswijze is ingediend mede namens degenen bij wie de enquête is afgenomen. Hiervoor zijn de naam, adres, woonplaats en handtekening van degenen die reclamant heeft gemachtigd. Nu dit is nagelaten, wordt de door reclamant ingediende enquête voor kennisgeving aangenomen. Voor zover de enquête is bedoeld als door reclamant zelf ingediend, wordt in het onderstaande een reactie gegeven.
- b. De gemeenteraad heeft, als vertegenwoordiging van de inwoners van Ede, in november 2012 gekozen voor de locatie van de moskee op de Verlengde Blokkenweg 12. Het is een bevoegdheid van de gemeenteraad om dergelijke afwegingen en keuzes te maken.
- c. De (bestemmingsplan)procedure met betrekking tot de komst van de moskee is zorgvuldig gevolgd, zoals vastgelegd in de wet- en regelgeving die in Nederland van toepassing is. De invloed van de burgers is in dit geval geregeld via inspraakprocedures, welke zijn gevolgd. Uiteindelijk neemt de gemeenteraad, als daarvoor democratisch gekozen orgaan, een definitief besluit over het bestemmingsplan.
- d. In november 2012 is een eerste informatiebijeenkomst georganiseerd. Hiervoor is huis-aan-huis een uitnodiging verspreid, in totaal 800 stuks. Ook de straat van de reclamant is hierin meegenomen. Op de informatiebijeenkomst waren ongeveer 100 personen aanwezig en die avond is een oproep gedaan om deel te nemen aan een klankbordgroep. Hiervoor hebben 6 personen zich aangemeld. De resultaten van de klankbordgroep zijn verwerkt in de plannen. Op 22 mei is in de omgeving van de moskee een flyer verspreid met informatie over de plannen en een uitnodiging voor een tweede informatiebijeenkomst op 30 mei 2013. Ook de flyer is huis-aan-huis verspreid bij ongeveer 450 huishoudens. Dit bericht is tevens in de Ede Stad gepubliceerd. Op de informatiebijeenkomst was de gemeente aanwezig met een concept ontwerpbestemmingsplan en presenteerde het bestuur van de moskee de nieuwbouwplannen. Op deze avond waren zo'n 30 belangstellenden aanwezig. In de flyer en tijdens de informatiebijeenkomst is de omwonenden gevraagd een (inspraak)reactie te geven op de plannen. Dit kon van 22 mei tot 19 juni 2013. Er zijn in totaal 10 inspraakreacties binnengekomen. Deze reacties zijn meegenomen bij het opstellen van het ontwerpbestemmingsplan en concept beeldkwaliteitsplan. De gemeente is gezien voorgaande van mening dat er voldoende voorlichting heeft plaatsgevonden.
- e. Zie antwoord b, c en d.
- f. Er heeft onderzoek plaatsgevonden op het gebied van verkeer, parkeren en geluid. Uit deze onderzoeken is gebleken dat er geen overlast te verwachten is door de komst van de moskee. Tevens is uit een planschade risico analyse gebleken dat de moskee geen invloed heeft op de waardebepaling en verkoopbaarheid van de omliggende woningen.

Conclusie

Deze zienswijze heeft aanleiding gezien om paragraaf 5.2 Planschade in de plantoelichting toe te voegen waarin de resultaten van de risicoanalyse planschade zijn opgenomen. Tevens is in paragraaf 4.2 van de plantoelichting een tekst opgenomen met de uitkomsten van het akoestisch onderzoek. Voor het overige is geen aanleiding gezien om het bestemmingsplan aan te passen dan wel te verduidelijken.

6. Reclamant 6

Inhoud zienswijze

- De ingang moet aan de Verlengde Blokkenweg komen. De Zanderijweg moet gesloten blijven door middel van een hek, want openstelling zal voor veel overlast zorgen.
- Het gebouw mag niet te hoog worden. Dit beperkt het zicht en benadeelt de woonkwaliteit. Buiten de woonwijk past een moskee beter.
- Waar moeten de honden nu uitgelaten worden?

Gemeentelijke reactie

- De entree van de moskee is bewust aan de zijde van de Zanderijweg gesitueerd. Vanuit stedenbouwkundig oogpunt is het gewenst dat deze 'maatschappelijk' functie 'verbonden' wordt met de buurt. Dit is dan ook de reden dat de entree naar de Uitvindersbuurt is gelegd. In het ontwerp van de moskee is dit ook terug te zien. Het lage bouwdeel ligt naar de buurt en het hogere bouwdeel ligt naar de spoorlijn. Zo is er een geleidelijke overgang gecreëerd van openbaar (het parkje) naar privé (moskee). Om zo min mogelijk auto-overlast in de buurt te veroorzaken is de toegang van de parkeerplaatsen aan de zijde van het spoor gelegd (ontsluiting via de Verlengde Blokkenweg). Een afbakening (in de vorm van een hekwerk) van het openbare parkje en de moskee is een ongewenste ontwikkeling. Het parkje is voor iedereen toegankelijk en niet alleen voor moskeebezoekers.
- In plaats van een braakliggend terrein dat omsloten wordt door een hekwerk komt er nu een markant gebouw met een openbaar parkje. Daarnaast kan er in het vigerende bestemmingsplan bebouwing (bestemming 'Gemengd 4') van 10 meter hoog op veel kortere afstand van de woningen langs de Zanderijweg worden gebouwd. De moskee houdt beduidend meer afstand tot de bestaande woningen en wordt voorzien van een aantrekkelijke groene openbare ruimte die als openbare ruimte open staat voor het gebruik door buurtbewoners en het gebruik van de

moskeebezoekers.

De locatie aan de Verlengde Blokkenweg 12 is stedenbouwkundig gezien geschikt voor de inpassing van een moskee. Het betreft hier een bijzondere 'maatschappelijke' functie die zich leent om zich als markant gebouw in de stedenbouwkundige setting te manifesteren. Dit wordt enerzijds bereikt door het gebouw qua architectuur en schaal af te laten wijken en anderzijds door het gebouw ruim in het groen ('parkachtige setting') te situeren. Een dergelijke functie moet worden gezien als een verbijzondering binnen de stedenbouwkundige context. Tegenwoordig worden zulke functies steeds meer gescheiden van de leefomgeving en op autoafhankelijke locaties buiten de stad of op een anoniem bedrijventerrein gesitueerd. De directe relatie met de stad en de gebruikers gaat door deze 'uitplaatsing' verloren. De kwaliteit van een dergelijke functie is dat het onderdeel gaat uitmaken van de wijk. Kijk bijvoorbeeld naar de Beatrixkerk in Ede, die fraai verankerd is in de woonwijk en onderdeel uitmaakt van de stedenbouwkundige context.

De moskee bestaat ruimtelijk gezien uit twee, ten opzichte van elkaar verdraaide, rechthoekige hoofdbouwvolumes. Het is een bewust ontwerpuitgangspunt geweest om het lage bouwdeel met patio (5 meter hoog) naar de Uitvindersbuurt te richten. Dit heeft als voordeel dat het hogere bouwdeel (12 meter excl. koepel) verder van de woningen af komt te liggen. De woningen

hebben zelf al een hoogte van 10 meter en staan op meer dan 40 meter afstand van het lage bouwdeel en op meer dan 50 meter afstand van het hogere bouwdeel. In de directe omgeving liggen, naast woningen, ook een aantal forsere (bedrijfs)gebouwen die qua maat en schaal afwijken.

Bijzondere elementen in het ontwerp zijn juist de koepel (16 meter) en de minaret (25 meter). Deze zorgen ervoor dat de moskee ook als zodanig herkend wordt. Indien de minaret 'gehalveerd' wordt zal de uiterlijke verschijningsvorm neigen naar een 'gebouwencomplex met schoorsteen'. Indien de minaret weggelaten wordt heeft het bouwwerk meer weg van een sporthal dan van een moskee. Ruimtelijke gezien kloppen de onderlinge verhouding van volumes en dit is ook terug te zien op de impressies van de architect. Hierop kan men goed te zien dat de koepel (en zijn hoogte) vanaf ooghoogte niet overheersend aanwezig is. Daarnaast kan een minaret niet vergeleken worden met de ruimtelijke impact van bijvoorbeeld een gebouw van 25 meter. De rankheid en beperkte omvang van een minaret zorgt ervoor dat zijn weerslag op de omgeving beperkt is.

- c. De Verlengde Blokkenweg 12 in de huidige situatie geen onderdeel van het openbaar gebied en niet vrij toegankelijk. Het is dus ook niet toegestaan om hier een hond uit te laten. De gemeente is zich bewust van het feit dat het braakliggende terrein nu wel de functie van honden uitlaatgebied vervult. Daarom is er in het concept beeldkwaliteitsplan een groenstrook met looppad ingetekend aan de noordzijde van de Verlengde Blokkenweg om honden uit te kunnen laten.

Conclusie

Deze zienswijze heeft aanleiding gezien om paragraaf 2.4 uit de plantoelichting te verduidelijken.

In deze paragraaf is een tekst opgenomen over de ruimtelijke invulling van de gronden met de moskee ten opzichte van de omgeving.

Voor het overige is geen aanleiding gezien om het bestemmingsplan aan te passen dan wel te verduidelijken.

7. Reclamant 7

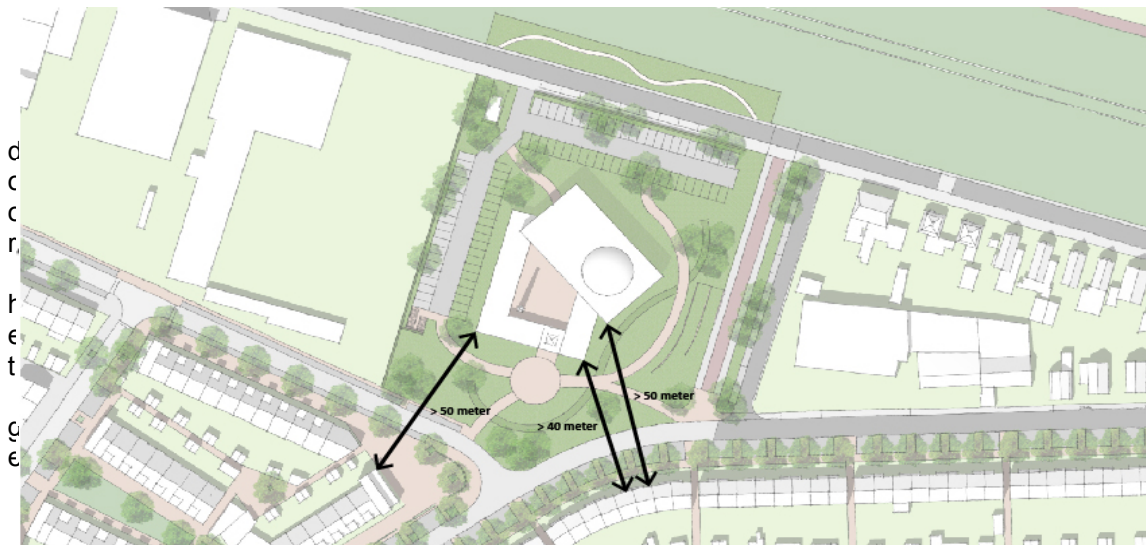
Inhoud zienswijze

- a. De moskee zal praktische problemen als parkeer- en geluidsoverlast veroorzaken.
- b. De moskee tast ook de leefbaarheid en het karakter van een wijk aan met verschillende religieuze achtergronden en nationaliteiten aan. Er wordt maar met één groep rekening gehouden en daar moet de rest mee leven. De gemeente werkt zo in de hand dat deze wijk in plaats van door diverse groepen alleen door Turkse mensen en moskeegebruikers bewoond wordt.
- c. Er zijn geen regels voor het oproepen tot gebed. Reclamant ziet daar graag beleid(sregels) voor.
- d. Één groot massaal bouwwerk geeft veel meer overlast dan kleine gebouwen verspreid door de gemeente. Dit grote bouwwerk pas niet in de wijk. Goede voorbeelden zijn de Schuilplaats en de Marokkaanse moskee aan de rand van de gemeente, waar niemand er last van heeft.
- e. Toen reclamant in de wijk kwam wonen zouden er woningen gebouwd worden op de plek van de moskee. Als reclamant door de moskee niet meer met plezier kan blijven wonen, zal een schadevergoeding worden geëist.

Gemeentelijke reactie

- a. De ontwikkeling van de moskee voldoet aan het gemeentelijke parkeerbeleid. Er worden voldoende parkeerplaatsen gerealiseerd. De geluidsbelasting van de omliggende woningen vanwege de gebedsoproepen en andere 'geluidsbronnen' op het terrein van de moskee, zoals verkeersbewegingen op het terrein en van en naar de moskee, is nader onderzocht. Uit dit onderzoek blijkt dat wordt voldaan aan de streefwaarden die gelden voor een goede ruimtelijke ordening. Er zijn dan ook geen redenen om aan te nemen dat onaanvaardbare overlast zal ontstaan voor omwonenden.
- b. De gemeente is van mening dat de komst van een Turkse moskee de leefbaarheid van de wijk niet aantast. De gemeente maakt geen onderscheid in haar houding en beleid ten opzichte van de verschillende (religieuze) groepen in de gemeente. De gemeente staat wel open voor verzoeken van groepen uit de samenleving die behoefte hebben aan ruimte om bij elkaar te komen. In dit geval was dat de Turkse moskee. De gemeente is van mening dat in het bestemmingsplan voldoende is aangetoond dat de beoogde locatie geschikt is voor een (Turkse) moskee.
- c. Op basis van wet- en regelgeving zijn er in Ede geen beperkingen ten aanzien van het oproepen tot gebed en/of gebruik van de minaret. De initiatiefnemer heeft aangegeven niet in de ochtend en avond op te roepen tot gebed en in overleg te willen gaan met de omwonenden om verdere afspraken te maken met betrekking tot het oproepen tot gebed.

- d. De verbondenheid binnen de moskeegemeenschap vraagt juist om een gezamenlijke voorziening. Het is niet reëel om deze gemeenschap te verplichten zich op te splitsen. Daarbij is de locatie aan de Verlengde Blokkenweg 12 stedenbouwkundig gezien geschikt voor de inpassing van een moskee. Het betreft hier een bijzondere 'maatschappelijke' functie dat zich leent om zich als markant gebouw in de stedenbouwkundige setting te manifesteren. Dit wordt enerzijds bereikt door het gebouw qua architectuur en schaal af te laten wijken en anderzijds

bouw ruim in het groen ('parkachtige setting') te situeren.

Er zit relatief veel afstand tussen de moskee en de bebouwing in de directe omgeving (zie afbeelding 1 en 2). Daarnaast komt de moskee in een parkachtige setting te liggen met veel groen. Deze combinatie zorgt voor een zekere 'voornaamheid', hetgeen past bij een dergelijk functie.

De moskee bestaat ruimtelijke gezien uit twee, ten opzichte van elkaar verdraaide, rechthoekige hoofdbouwvolumes. Het is een bewust ontwerpuitgangspunt geweest om het lage bouwdeel met patio (5 meter hoog) naar de Uitvindersbuurt te richten. Dit heeft als voordeel dat het hogere bouwdeel (12 meter excl. koepel) verder van de woningen af komt te liggen. De woningen hebben zelf al een hoogte van 10 meter en staan op meer dan 40 meter afstand van het lage bouwdeel en op meer dan 50 meter afstand van het hogere bouwdeel. In de directe omgeving liggen, naast woningen, ook een aantal forsere (bedrijfs)gebouwen die qua maat en schaal afwijken.

Bijzondere elementen in het ontwerp zijn juist de koepel (16 meter) en de minaret (25 meter). Deze zorgen ervoor dat de moskee ook als zodanig herkend wordt. Indien de minaret 'gehalveerd' wordt zal de uiterlijke verschijningsvorm neigen naar een 'gebouwencomplex met schoorsteen'. Indien de minaret weggelaten wordt heeft het bouwwerk meer weg van een sporthal dan van een moskee. Ruimtelijke gezien kloppen de onderlinge verhouding van volumes en dit is ook terug te zien op de impressies van de architect. Hierop kan men goed te zien dat de koepel (en zijn hoogte) vanaf ooghoogte niet overheersend aanwezig is. Daarnaast kan een minaret niet vergeleken worden met de ruimtelijke impact van bijvoorbeeld een gebouw van 25 meter. De rankheid en beperkte omvang van een minaret zorgt ervoor dat zijn weerslag op de omgeving beperkt is.

In de huidige praktijk worden dergelijke, maatschappelijke functies regelmatig op grote afstand van woongebieden en daarmee gescheiden van de leefomgeving op autoafhankelijke locaties buiten de stad of op een anoniem bedrijventerrein gesitueerd. Maatschappelijke voorzieningen zoals een moskee worden hiermee behandeld als hinderlijke bedrijvigheid. De directe relatie tussen dergelijke maatschappelijke voorzieningen met de stad en de gebruikers gaat door deze 'uitplaatsing' verloren. De kwaliteit van een dergelijke functie is dat het onderdeel kan gaan uitmaken van de wijk. Kijk bijvoorbeeld naar de Beatrixkerk in Ede, die fraai verankerd is in de woonwijk en onderdeel uitmaakt van de stedenbouwkundige context.

- e. Er bestaat altijd een mogelijkheid dat de (voorgenomen) bestemming van een locatie wijzigt. Een bestemmingsplan heeft een looptijd van ongeveer 10 jaar. Het is gebruikelijk dat een bestemmingsplan in deze regelmaat wordt herzien. Dat is vaak een actualisatie van het bestaande bestemmingsplan, maar het kan ook een volledige wijziging zijn, zoals in het geval van de moskee. De huidige bestemming (Gemengd 4) van het perceel staat o.a. kleine bedrijven en kantoren toe. Al geruime tijd ligt een groot deel van de locatie braak in afwachting op een nieuwe invulling. Deze invulling is nu de nieuwbouw van de moskee geworden. Er is in opdracht van de gemeente een analyse gemaakt naar mogelijke planschade voor omwonenden. Uit dit onderzoek is gebleken dat de komst van de moskee geen aanleiding geeft

tot het vergoeden van planschade. Wanneer reclamant toch van mening is recht te hebben op een planschadevergoeding, kan een verzoek om een tegemoetkoming in de planschade worden ingediend bij de gemeente.

Conclusie

Deze zienswijze heeft aanleiding gezien om paragraaf 2.4 uit de plantoelichting te verduidelijken. In deze paragraaf is een tekst opgenomen over de ruimtelijke invulling van de gronden met de moskee ten opzichte van de omgeving. Tevens is in paragraaf 4.2 van de plantoelichting een tekst opgenomen met de uitkomsten van het akoestisch onderzoek. Daarnaast is paragraaf 5.2 Planschade toegevoegd waarin de resultaten van de risicoanalyse planschade zijn opgenomen. Voor het overige is geen aanleiding gezien om het bestemmingsplan aan te passen dan wel te verduidelijken.

8. Reclamant 8

Inhoud zienswijze

- a. Volgens reclamant komt de moskee dichterbij dan 50 meter van hun woning af te liggen en reclamant vreest voor overlast.
- b. Reclamant twijfelt aan de financiële haalbaarheid van het plan. In de indicatieve grondexploitatie is uitgegaan van 50 woningen. Nu de moskee hier is gepland kunnen er geen 50 woningen worden gebouwd en zal er een gat in de financiering ontstaan. Het is niet duidelijk waar de gemeente de financiële middelen vandaan haalt.
- c. Daarbij moet de gemeente en de moskee rekening houden met planschade, omdat de moskee van invloed zal zijn op de verkoopbaarheid en waardebeoordeling van de woningen van reclamant.
- d. In de plantoelichting wordt niet duidelijk hoe de 1600 personen de moskee willen bezoeken; te voet, per fiets, per auto of per openbaar vervoer.
- e. In de plantoelichting wordt vermeld dat op eigen terrein in parkeren moet worden voorzien. Desondanks wordt er ook gewezen op een klein aantal parkeerplaatsen buiten het plangebied. Uit het beeldkwaliteitsplan blijkt alleen dat het om in totaal 99 parkeerplaatsen gaat. Dit zijn te weinig plaatsen voor 1600 bezoekers. Dit zal parkeerproblemen in de wijk tot gevolg hebben.
- f. Het plan heeft verkeerstoename tot gevolg. Zeker als in 2020 de overgang Kerkweg gesloten gaat worden. Dan gaat het verkeer i.p.v. via de Verlengde Blokkenweg via de Zanderijweg/Huygensstraat rijden.
- g. In het huidige bestemmingsplan is een bouwhoogte van maximaal 10 meter toegestaan. Uit de plannen blijkt dat de koepel 16 meter hoog en de minaret 25 meter hoog wordt. Dit is hoger dan in eerdere informatiebijeenkomsten is vermeld.
- h. Een ruimtelijke onderbouwing voor de hoogte van de gebouwen kan reclamant niet terugvinden in de toelichting en is van mening dat er ook volstaan kan worden met lagere bouwhoogtes. Reclamant wil geen moskee of andersoortige maatschappelijke functie in de omgeving.
- i. Reclamant vreest dat de moskee niet alleen lokale, maar ook regionale of nationale aantrekkingskracht zal hebben. Er is niets vastgelegd over de gebruiksintensiteit.
- j. In de toelichting is niet duidelijk aangegeven of er ook andere activiteiten plaats mogen vinden zoals bruiloften of feesten. Dit zou mogelijk tot geluidsoverlast kunnen leiden.
- k. De moskee wijkt af van de bestaande bebouwing. Er is geen sprake van een passend stedenbouwkundig concept. De niet-westerse uitstraling past niet binnen de wijk en derhalve is er geen sprake van goede ruimtelijke ordening.
- l. De moskee leidt tot aantasting van het woongenot, ten eerste door aantasting van het vrije uitzicht.
- m. Ten tweede zal er geluidsoverlast ontstaan door toenemende bedrijvigheid in de omgeving, maar ook door gebruik van de minaret. Er is tot op heden nog geen afspraak gemaakt met de moskee over het oproepen tot gebed, terwijl zij hebben aangegeven dit wel te willen doen.
- n. Ten derde zal er sprake zijn van lichthinder.
- o. De moskee zal leiden tot waardevermindering van de woning. Reclamant zal voornemens een planschadeclaim in te dienen.
- p. Reclamant verzoekt de gemeente opnieuw af te wegen welke locatie het meest geschikt is voor de moskee. Er zijn betere locaties dan in voorliggend plan.
- q. In de toelichting blijkt het feit dat een groot deel van de Turkse gemeenschap in Ede Zuid woont een belangrijk argument is voor de locatie op de Verlengde Blokkenweg. Uit de buurtmonitor (via de gemeentelijke website) blijkt dat slechts 16% in de Uitvindersbuurt woont.
- r. De grond waarop de moskee is voorzien is ernstig vervuild. De kosten die de sanering van de grond met zich meebrengt zal zwaar drukken op de financiële haalbaarheid van het plan. Hoe zal de gemeente of de moskee deze kosten dragen?

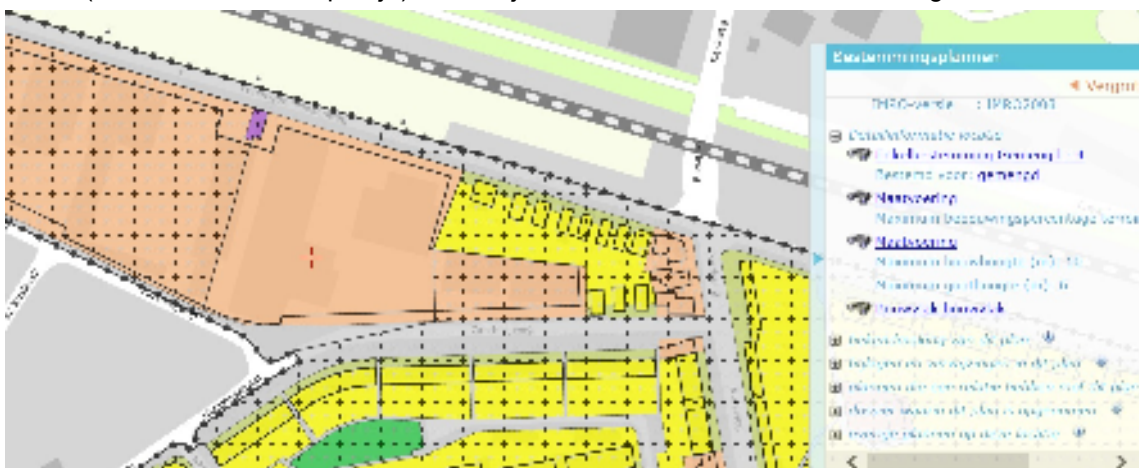
Gemeentelijke reactie

- a. De locatie aan de Verlengde Blokkenweg 12 is stedenbouwkundig gezien geschikt voor de inpassing van een moskee. Het betreft hier een bijzondere 'maatschappelijke' functie dat zich leent om zich als markant gebouw in de stedenbouwkundige setting te manifesteren. Dit wordt enerzijds bereikt door het gebouw qua architectuur en schaal af te laten wijken en anderzijds door het gebouw ruim in het groen ('parkachtige setting') te situeren. Vanuit stedenbouwkundig oogpunt is getracht het gebouw zo goed mogelijk in te passen in zijn omgeving. Er zit relatief veel afstand tussen de moskee en de bebouwing in de directe omgeving. Ook ligt het lage bouwdeel ligt naar de buurt en het hogere bouwdeel ligt naar de spoorlijn. Zodoende wordt er een geleidelijke overgang van openbaar (het parkje) naar privé (moskee) gecreëerd. Door middel van de patio heeft de moskee zelf al een open ruimte waar men eventuele religieuze activiteiten kan 'ontplooien'. Een andere wijze van overlast kan betrekking hebben op het autoverkeer. Om zo min mogelijk auto-overlast in de buurt te bezorgen is de toegang van de parkeerplaatsen aan de zijde van het spoor gelegd.
Op de digitale ondergrond is er meer dan 50 meter afstand tussen de moskee en de woning aan de Huygensstraat 2. Naar aanleiding van een aantal zienswijzen is er aanvullend onderzoek gedaan naar het ontstaan van mogelijke overlast door de komst van de moskee, op gebied van geluid, verkeer en parkeren. Uit de onderzoeken is gebleken dat er geen overlast te verwachten is.
- b. In het oorspronkelijke plan stonden er 50 woningen gepland in 2023. Nu wordt er in 2014 een Moskee gerealiseerd en is er nog ruimte voor ongeveer 28 woningen op het resterende deel van de locatie. Dit heeft per saldo een gunstig effect op de financiële haalbaarheid van het plan. Voor het overige verwijzen wij naar de financiële paragraaf bij het bestemmingsplan.
- c. Er is in opdracht van de gemeente een analyse gemaakt naar mogelijke planschade voor omwonenden. Uit dit onderzoek is gebleken dat de komst van de moskee geen aanleiding geeft tot het vergoeden van planschade. Wanneer reclamant toch van mening is recht te hebben op een planschadevergoeding, kan een verzoek om een tegemoetkoming in de planschade worden ingediend bij de gemeente.
- d. De moskee heeft momenteel ongeveer 500 leden en een eventuele aantrekkende werking van nieuwe leden/mensen uit de regio is niet aannemelijk. In de omgeving zijn diverse andere (Turkse) moskeeën, te weten; Veenendaal, Barneveld, Apeldoorn en Arnhem. De Turkse gemeenschap in Ede bestaat uit ongeveer 2000 personen. De moskee heeft momenteel 500 leden. De verwachting is dat het aantal leden in de toekomst zal stijgen, maar 1600 leden is zeer onwaarschijnlijk. Daarbij zijn er een beperkt aantal bidplaatsen (knielplaatsen) beschikbaar en zullen niet alle leden tegelijk aanwezig zijn.
- e. Het doel van het vaststellen van de gemeentelijke Nota Parkeernorming is het voorkomen van extra c.q. ontoelaatbare parkeerdruk op de bestaande openbare parkeercapaciteit. Het gros van de benodigde parkeercapaciteit wordt opgelost op eigen terrein en een beperkt deel (12 plekken) wordt opgelost in de openbare ruimte. Echter het deel in de openbare ruimte is nieuwe parkeercapaciteit en wordt vanuit deze ontwikkeling aangelegd.
- f. De gelijkvloerse spoorwegovergang wordt in principe in 2020 gesloten. In 2018 zal het besluit vallen of deze spoorwegovergang wordt vervangen door een autotunnel. Indien er geen autotunnel Kerkweg gerealiseerd wordt zal naar verwachting het verkeer vanuit het noorden via de Keesomtunnel of eventueel via de tunnel Hakselseweg rijden. Het meest aannemelijk is dan de aanrijroute via de Ingenieur Lelystraat, Kamerlingh Onnesweg, Vening Meineszstraat en Nieuwe Maanderbuurtweg naar de Verlengde Blokkenweg.
- g. Het is hier niet relevant wat de maximaal toegestane bouwhoogte is van het huidige bestemmingsplan. Wanneer een nieuw bestemmingsplan wordt gemaakt, moet altijd een (ruimtelijke) onderbouwing worden gegeven. Tijdens de informatiebijeenkomst is gesproken over een bouwhoogte van de moskee van ongeveer 15 meter, in het bestemmingsplan is inderdaad een maximum bouwhoogte van 16 meter opgenomen. De extra meter is vooral bedoeld om er zeker van te zijn dat het bouwplan, inclusief eventuele ornamenten boven op de koepel, binnen het bestemmingsplan past. Overigens is het in het huidige bestemmingsplan mogelijk om het grootste deel van de kavel te bebouwen. Die mogelijkheid wordt met het nu voorliggende bestemmingsplan behoorlijk beperkt.
- h. Het betreft hier een bijzondere 'maatschappelijke' functie dat zich juist leent om zich als markant gebouw in de stedenbouwkundige setting te manifesteren. Dit wordt enerzijds bereikt door het gebouw qua architectuur en schaal af te laten wijken en anderzijds door het gebouw ruim in het groen ('parkachtige setting') te situeren.
De moskee bestaat ruimtelijk gezien uit twee, ten opzichte van elkaar verdraaide, rechthoekige hoofdbouwvolumes. Het is een bewust ontwerpuitgangspunt geweest om het lage bouwdeel met patio (5 meter hoog) naar de Uitvindersbuurt te richten. Dit heeft als voordeel dat het hogere bouwdeel (12 meter excl. koepel) verder van de woningen af komt te liggen. De woningen hebben zelf al een hoogte van 10 meter en staan op meer dan 40 meter afstand van het lage bouwdeel en op meer dan 50 meter afstand van het hogere bouwdeel. In de directe omgeving

liggen, naast woningen, ook een aantal forsere (bedrijfs)gebouwen die qua maat en schaal afwijken.

Bijzondere elementen in het ontwerp zijn juist de koepel (16 meter) en de minaret (25 meter). Deze zorgen ervoor dat de moskee ook als zodanig herkend wordt. Indien de minaret 'gehalveerd' wordt zal de uiterlijke verschijningsvorm neigen naar een 'gebouwencomplex met schoorsteen'. Indien de minaret weggelaten wordt heeft het bouwwerk meer weg van een sporthal dan van een moskee. Ruimtelijke gezien kloppen de onderlinge verhouding van volumes en dit is ook terug te zien op de impressies van de architect. Hierop kan men goed zien dat de koepel (en dus zijn hoogte) vanaf ooghoogte niet overheersend aanwezig is. Daarnaast kan een minaret niet vergeleken worden met de ruimtelijke impact van bijvoorbeeld een gebouw van 25 meter. De rankheid en beperkte omvang van een minaret zorgt ervoor dat zijn weerslag op de omgeving beperkt is.

- i. Het ligt niet in de intentie van de initiatiefnemer om een regionale of landelijke functie te vervullen. Er is geen reden om dit aan te nemen.
- j. Uit de bestemmingsomschrijving blijkt dat alleen religieuze voorzieningen zijn toegestaan. Hieronder wordt een gebedshuis, ruimte voor educatie en dergelijke verstaan. Het is niet de bedoeling dat er feesten en partijen in de moskee worden gehouden.
- k. Zie tevens antwoord bij h. In de architectuur van de moskee wordt juist ingespeeld in het 'samenbrengen' van twee werelden. Enerzijds is er sprake van een moderne vertaling van islamitische architectuur (strakke/orthogonale belijning) en anderzijds het gebruik van een typische Nederlands materiaal: baksteen.
- l. In plaats van een braakliggend terrein dat omsloten wordt door een hekwerk komt er nu een markant gebouw met een openbaar parkje. Daarnaast kan er in het vigerende bestemmingsplan bebouwing (bestemming 'Gemengd 4') van 10 meter hoog op veel kortere afstand van de woningen langs de Zanderijweg worden gebouwd. De moskee houdt beduidend meer afstand aan tot de bestaande woningen en wordt voorzien van een aantrekkelijke groene openbare ruimte (in de vorm van een parkje). Een 'vrij' uitzicht is in deze situatie nooit te garanderen.

- m. Op basis van wet- en regelgeving zijn er geen beperkingen ten aanzien van het oproepen tot gebed en/of gebruik van de minaret. Wel is er uit zorgvuldigheid een geluidsonderzoek uitgevoerd. De geluidsbelasting van de omliggende woningen vanwege de gebedsoproepen en andere 'geluidsbronnen' op het terrein van de moskee, zoals verkeersbewegingen op het terrein en van en naar de moskee, is nader onderzocht. Uit dit onderzoek blijkt dat wordt voldaan aan de streefwaarden die gelden voor een goede ruimtelijke ordening. Er zijn dan ook geen redenen om aan te nemen dat onaanvaardbare overlast zal ontstaan voor omwonenden. Verder heeft de initiatiefnemer aangegeven niet in de ochtend en avond op te roepen tot gebed en in overleg te willen gaan met de omwonenden om verdere afspraken te maken met betrekking tot het oproepen tot gebed.
- n. Het gebouw komt op ruime afstand van de woningen. Lichthinder wordt niet voorzien. In het openbare parkje aan de voorzijde van de moskee komt in ieder geval geen 'opschijnende' verlichting. Het is de bedoeling dat de bestaande lantaarnpalen in de Uitvindersbuurt als referentie worden gebruikt.
- o. Er is in opdracht van de gemeente een analyse gemaakt naar mogelijke planschade voor omwonenden. Uit dit onderzoek is gebleken dat de komst van de moskee geen aanleiding geeft tot het vergoeden van de planschade. Wanneer reclamant toch van mening is recht te hebben op een planschadevergoeding, kan een verzoek om een tegemoetkoming in de planschade worden ingediend bij de gemeente.
- p. De gemeenteraad heeft, als vertegenwoordiging van de inwoners van Ede, in december 2012 gekozen voor de locatie van de moskee op de Verlengde Blokkenweg 12. Het is een

bevoegdheid van de gemeenteraad om dergelijke afwegingen en keuzes te maken. De gemeenteraad heeft deze keuze gemaakt o.a. op basis van een afwegingsnotitie.

- q. Uit de cijfers kan inderdaad worden geconcludeerd, dat 16% van alle Turken in Ede in de Uitvindersbuurt woont. In Ede-Zuid woont zelfs kwart van alle Turken. Voor de gemeente is dit juist een bevestiging dat een Turkse moskee in deze buurt een uitstekende keuze is.
- r. Er is inderdaad sprake van bodemverontreiniging in het plangebied. De kosten voor de sanering van deze bodemverontreiniging zijn reeds opgenomen in de indicatieve grondexploitatie.

Conclusie

Deze zienswijze heeft aanleiding gezien om paragraaf 2.4 uit de plantoelichting te verduidelijken. In deze paragraaf is een tekst opgenomen over de ruimtelijke invulling van de gronden met de moskee ten opzichte van de omgeving. Tevens is in paragraaf 4.2 van de plantoelichting een tekst opgenomen met de uitkomsten van het akoestisch onderzoek. Daarnaast is paragraaf 5.2 Planschade toegevoegd waarin de resultaten van de risicoanalyse planschade zijn opgenomen. Voor het overige is geen aanleiding gezien om het bestemmingsplan aan te passen dan wel te verduidelijken.

Hoofdstuk 3

Op 10 december 2013 is een zienswijzenoverleg georganiseerd. Een ieder die een zienswijze had ingediend is uitgenodigd voor dit overleg. Tijdens dit overleg werd de mogelijkheid geboden de schriftelijke zienswijze toe te lichten aan wethouder Eleveld.

Onderstaand is een beknopt verslag van de bijeenkomst weergegeven.

Voorzitter	Wethouder Eleveld
Ambtenaren	Bas Mulder Elleke van de Pol Monique Wulfers
Initiatiefnemer (bestuur Moskee)	L. Baykus H. Durmus D. Gunaydin K. Sariusta
Reclamanten	Reclamant 1 Reclamant 2 Reclamant 3 Reclamant 4 Reclamant 5
Gemeenteraadsleden	M. Celik (GroenLinks/PE) D. van Doorne (VVD) R. Görgülü (PvdA) D. de Groot (VVD) H. van Huijstee (PvdA) M. Kersten (VVD) B. Komdeur (CDA) G. Koster (Gemeentebelangen) C. Otter (Christenunie) N. Peters (Burgerbelangen) J. Verhoeff (Gemeentebelangen)

Reclamanten

Reclamant 1

Mevrouw is tegen een uitrit aan de kant van de Zanderijweg voor fietsers en lopers. Hier is bij de informatiebijeenkomst niet over gesproken. De afmetingen van het gebouw waren tijdens de informatiebijeenkomst in mei 2013 anders dan tijdens de informatiebijeenkomst in november 2012. De moskee stond toen ook verder van de woningen af ingetekend.

Reclamant 2

Er zijn veel verschillen in de plannen ten opzichte van dat wat in november 2012 in eerste instantie is gepresenteerd;

- Eerder waren er 158 parkeerplaatsen nodig, nu nog maar 99. Terwijl de grote parkeervraag een belangrijke reden was om voor de locatie aan de Verlengde Blokkenweg te kiezen. Zou de keus nu anders zijn?

- De moskee is meer richting Zanderijweg gekomen.
- De hoogte van de moskee is van 15 naar 25 meter gegaan.
- De omvang is groter, van 1 naar 3 percelen.
- Oorspronkelijk zouden er doelgroepwoningen bij de moskee worden gebouwd als een soort afscherming aan de kant van de Zanderijweg, deze woningen zijn nu weg.
- Er is een ingang bijgekomen aan de Zanderijweg.
- Er zou een groot aantal Turken in de Uitvindersbuurt/Ede Zuid wonen, dit is respectievelijk slechts 16% en 25%.
- De aanrijroute zal via de Huygensstraat en Zanderijweg gaan, helemaal als de spoortunnels aangelegd zijn.
- De uitstraling van het gebouw past niet in de wijk.
- Tijdens de aankoop van het huis in 2008 waren er andere plannen.
- Is de businesscase wel sluitend met de kosten voor sanering en planschade.

Met al deze wijzigingen zou de gemeenteraad misschien wel voor een andere locatie gekozen hebben. De direct omwonenden hebben handtekeningen ingezameld tegen de komst van de moskee. Zo'n 500 handtekeningen zijn aangeboden aan de gemeenteraad.

Reclamant 3

Mevrouw is ontevreden over de manier van communiceren over het project. De argumenten tijdens de informatiebijeenkomst in november 2012 werden weggelachen. De politiek doet niets meer, het is allemaal al besloten. Mevrouw is bang in de huidige gemengde buurt 1 bevolkingsgroep gaat overheersen.

Reclamant 4

Mevrouw wil weten wat de omvang van het gebouw is.

Reclamant 5

Mevrouw heeft voornamelijk bezwaar tegen de hoogte van de moskee en minaret en de overlast door de ingang aan de Zanderijweg. Ook vreest ze voor het gebruik van de minaret.

Reactie gemeente

Er is destijds in november een principe keuze gemaakt door de gemeenteraad voor de huidige locatie. De raad heeft het college gevraagd hier een uitwerking van te maken. Die uitwerking ligt nu voor. De raad zal hier nog een besluit over nemen. Het is dus niet allemaal al besloten.

Na het raadsbesluit in december 2012 is de initiatiefnemer samen met een gemeentelijke stedenbouwer naar het plan gaan kijken. Er waren geen belangstellenden om doelgroepwoningen te realiseren, die zijn komen te vervallen. Wel is er nog ontwikkelruimte op de Verlengde Blokkenweg 14, voor woningen of iets anders.

De situering van de moskee op het perceel is voornamelijk door het parkeren meer richting de Zanderijweg geschoven. Nu is het parkeren aan de spoorzijde, met ook daar de in- en uitgang, zodat het verkeer via de Verlengde Blokkenweg rijdt. Zo is er aan de voorzijde (Zanderijweg) ruimte voor een klein parkje. Alternatief was dat het parkeren (deels) aan de zijde van de Zanderijweg werd gesitueerd. N.a.v. de zienswijzen is nog eens kritisch naar het parkeren gekeken. Er wordt nu 1.5m² per gebedsplaats gerekend, gebaseerd op een uitspraak van de Raad van State. Het aantal parkeerplaatsen is daarom nu 107. Naar verwachting zullen deze slechts incidenteel allemaal tegelijk gebruikt worden, zoals tijdens feestdagen. Er is niet uit te sluiten dat er aan de Zanderijweg geparkeerd gaat worden, omdat er een vrij parkeren regime geldt. Wel zijn er ruim voldoende plaatsen en kan de moskee de leden aanspreken op het parkeergedrag.

Het hoge gedeelte van de moskee (12 meter plus 4 meter koepel) is bewust aan de spoorkant gesitueerd en het lage gedeelte (5 meter) aan de kant van de woningen. Stedenbouwkundig is het gewenst om de ingang van het gebouw aan de Zanderijweg te hebben. De hoogte van de minaret (25 meter) is bewust gekozen, omdat een lagere uitvoering meer doet denken aan een schoorsteen. De gemeente is ook van mening dat het gebouw als een moskee herkend mag worden. De maximale omvang van de moskee is aangegeven in de verbeelding van het bestemmingsplan. In het huidige bestemmingsplan is overigens een grotere bouwmassa mogelijk, waarbij ook dichterbij de perceelsgrens mag worden gebouwd.

Er is altijd sprake geweest van een negatieve grondexploitatie. In de notitie over de locatiekeuze is geschreven dat het resultaat € 0 tot € 200.000 negatiever zou kunnen worden. Bij de besluitvorming over het bestemmingsplan wordt ook de grondexploitatie gevoegd. In de grondexploitatie zijn de saneringskosten altijd meegenomen.

Reactie initiatiefnemer

Er wordt gesproken over 2500 leden. Dit klopt niet, er zijn ongeveer 450 leden. Er wordt wel een toename van leden verwacht, maar geen 1500. De grotere ruimte is vooral nodig om een gebedsruimte voor vrouwen te kunnen realiseren, alsmede ruimte voor educatie en ontmoeting.

De minaret is belangrijk voor de herkenbaarheid van de moskee. Het bestuur van de moskee zegt toe dat er in de vroege ochtend en avond geen gebruik gemaakt worden van de minaret voor het oproepen tot gebed. Het bestuur wil graag in gesprek met de omwonenden om te bespreken hoe vaak er tijdens de dag opgeroepen zal worden tot gebed.

Reclamanten

Reclamant 1

Mevrouw woont slechts 40 meter van de moskee af, dit is erg dichtbij. Ze verwacht een bovenwijkse aantrekkingskracht, omdat het een mooi, groot gebouw wordt. Veel buurtbewoners zijn bang voor wrijving met de wijk.

Reclamant 2

De verschillen tussen november 2012 en de huidige plannen, die eerder zijn genoemd worden allemaal beaamd. Meneer vraagt zich af of er wel een zorgvuldige afweging is geweest voor de locatiekeuze. Nu er nieuwe gegevens op o.a. het gebied van parkeren bekend zijn, had de gemeenteraad misschien wel voor een andere locatie gekozen. Er wordt nu gesproken over 450 leden, terwijl in het bestemmingsplan wordt gesproken over een veelvoud hiervan. Er is voor dit aantal mensen ook geen ruimte om te parkeren tijdens feestdagen. De stedenbouwkundige inpassing met de ingang aan de Zanderijweg is niet te begrijpen, evenals de hoogte van de minaret.